

7. Pupăzan C.G. *Răspunderea penală a aleșilor*. București: Hamangiu, 2016 (338 p.)

8. Santai I. *Drept administrativ și știința administrației*. Vol. I. Sibiu: Ed. Alma Mater, 2014.

9. Micu V. *Răspunderea parlamentară: teorie și practică*. Chișinău: S.n., 2017. 304 p.

INFORMAȚIE DESPRE
AUTORI:

Gheorghe COSTACHI,
doctor habilitat în drept, profesor
universitar,
cercetător științific principal al
Institutului de Cercetări Juridice
și Politice
tel.: 069125188; e-mail:
costachi70@mail.ru
Victor DONOS,
Programist Consilier (IT
Advisor), Compania 121
Research Ltd. / Switzerland
e-mail: donosvictor@gmail.com

INFORMATION ABOUT THE
AUTHORS:

Gheorghe COSTACHI,
Candidate of Legal Sciences,
professor, Senior scientific
researcher at the Institute of
Legal and Political Studies
tel.: 069125188; e-mail:
costachi70@mail.ru
Victor DONOS,
Program Adviser (IT Advisor), in
121 Research Ltd. / Switzerland
e-mail: donosvictor@gmail.com

CZU 343.32

TRĂSĂTURI ALE PERSONALITĂȚII INFRACTORULUI MERCENAR, CETĂȚEAN AL R. MOLDOVA – STUDIU CAZUISTIC

Radion COJOCARU,

doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a
Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Igor SOROCEANU,

student în anul IV, Facultatea de DREPT, Academia „Ștefan cel Mare” a
Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

REZUMAT

Activitatea mercenarilor, incriminată la art. 141 C. pen. al R. Moldova, este una dintre cele mai răspândite infracțiuni care atentează la regulile de ducere a războiului instituite de dreptul internațional umanitar. Practica judiciară ne demonstrează că, în aceste activități infracționale, sunt implicați și cetățeni ai R. Moldova. Acest lucru este determinat de conflictele regionale în derulare din anumite state, precum este și statul vecin Ucraina.

Studierea trăsăturilor personalității infractorului este o premisă indispensabilă pentru prevenirea eficientă a fenomenelor criminale, printre care se înscrie și activitatea mercenarilor. Acest lucru ne-a determinat ca în prezentul studiu să analizăm unele determinante biopsihosociale ale personalității infractorului mercenar, cu referință specială la cetățenii R. Moldova implicați în asemenea practici criminale.

Cuvinte-cheie: personalitatea infractorului; mercenar; activitatea mercenarilor; război; conflict militar.

CARACTÉRISTIQUES DE LA PERSONNALITÉ DU CITOYEN MERCENAIRE DÉLINQUANT DE LA RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA - ÉTUDE DE CAS

RÉSUMÉ

L'activité des mercenaires, incriminée à l'art. 141 C. pénal de la République de Moldova, est l'une des infractions les plus répandues contre les règles de mener la guerre imposées par le droit international humanitaire. La pratique judiciaire nous montre que les citoyens moldaves sont également impliqués dans ces activités criminelles. Cela est dû aux conflits régionaux qui se déroulent dans certains pays, tels que l'Ukraine voisine.

L'étude des traits de la personnalité du délinquant est une condition indispensable à la prévention efficace des phénomènes criminels, y compris l'activité des mercenaires. Cela nous a amenés à analyser dans la présente étude certains déterminants biopsychosociaux de la personnalité du délinquant mercenaire, en faisant particulièrement référence aux citoyens moldaves impliqués dans de telles pratiques criminelles.

Mots-clés: personnalité du délinquant; mercenaire; le travail des mercenaires; guerre; conflit militaire.

Introducere. La etapa actuală, infracțiunile de război reprezintă unele dintre pericolele principale cu care se confruntă omenirea. Omul politic și disidentul român, Dumitru Mazilu, remarcă că conceptul „pace” include înțelegerea stării de pace ca

un drept fundamental al omului, care ține seama de învățămintele trecutului, de complexitatea gravă a pericolelor prezentului și dă expresie încrederii în capacitatea popoarelor de a determina realizarea aspirațiilor lor vitale. Acest concept implică eliminarea forței

și amenințării cu forța; a oricăror practici și tendințe aventuriste; abolirea definitivă a politicii de dobândire sau reîmpărțire a sferelor de influență și de dominație; garantarea respectării neabătute a independenței și libertății tuturor popoarelor[5, p. 17].

Factorii, care îi favorizează sau îi înlesnesc pe indivizii cu înclinații criminale să comită în societatea contemporană asemenea ilegalități, sunt legați de criza politică evidentă, criza economică existentă și, în consecință, de criza psihologică a fiecărui făptuitor în parte sau de dorința de a obține unele avantaje.

Faptul că în conflictul militar din regiunea Donbas – Donețk și Luhansk, participă mercenari din R. Moldova, români care se declară cu încăpățănare, moldoveni, ruși sau reprezentanți ai altor etnii, nu mai este demult și pentru nimeni o noutate. Motivele care îi determină pe acești oameni să participe la războiul nedeclarat al Federației Ruse contra Ucrainei în regiunile secesioniste Donețk și Luhansk sunt diverse. Comună e *consimțirea* lor la crimă, *imoralitatea* profundă, dincolo de legile curente și laice[6].

În speță, la începutul anului 2017, un lefegiu moldovean, originar din stânga Nistrului, care a luptat de partea separatiștilor din Donbas, a fost reținut de ofițerii SIS, procurori și polițiști. Individul de 32 de ani, suspectat de mercenariat, a fost încarcerat (inițial) pentru 30 de zile. Acesta și-a recunoscut vina și a povestit cu lux de amănunte cum a fost recrutat de separatiști. Bărbatul a menționat următorii pași pe care i-a parcurs până a ajuns cu arma în mână: „Am plecat, fiind informat de coordonatorul din Est. În Rostov s-a adunat un grup de aproximativ 30 de persoane. Am fost transportați cu autobuzul la Donețk, unde am fost aduși la așa-zisul centru de recrutare al tinerilor. Ne-au între-

bat dacă am făcut serviciul militar, ce profesie avem”[7].

La scurt timp, după ce a ajuns pe câmpul de luptă, bărbatul a fost rănit, apoi s-a retras pentru a primi îngrijirile medicale necesare. Din cauza rănilor grave, el a avut nevoie aproape o lună și jumătate de supravegherea unei alte persoane pentru a se ridica înapoi pe picioare[7].

Conținut de bază. Activitatea mercenarilor se înscrie printre cele mai răspândite infracțiuni de război. Mercenarii se folosesc de războaiele și conflictele militare regionale în scopul de a obține unele avantaje materiale, oferindu-și, în acest sens, serviciile de participare directă sau indirectă la operațiuni militare.

În prezent, plecând de la prevederile Convenției internaționale cu privire la lupta contra recrutării, utilizării, finanțării și instruirii mercenarilor, adoptată la New York la 04.12.1989, o asemenea activitate este interzisă, fiind incriminată ca infracțiune de război, întrucât implică o încălcare gravă a regulilor de ducere a războiului.

Având în vedere stipulările Convenției sus-menționate, legiuitorul autohton la art.141 C.pen. a prevăzut răspunderea penală pentru două fapte care implică activități de mercenar:

1. Activitatea propriu-zisă a mercenarilor, care în conformitate cu alin. (1) art.141 constă în *participarea mercenarului într-un conflict armat, la acțiuni militare sau la alte acțiuni violente orientate spre răsturnarea sau subminarea orânduirii constituționale ori violarea integrității teritoriale a statului*. Se pedesește o asemenea faptă cu închisoare de la 3 la 7 ani.

2. Activitatea de susținere și folosire a mercenarilor, care în corespundere cu art. 141 alin. (2) constă în *angajarea, instruirea, finanțarea sau altă asigurare a mercenarilor, precum și folosirea*

lor într-un conflict armat, în acțiuni militare sau în alte acțiuni violente orientate spre răsturnarea sau subminarea orânduirii constituționale ori violarea integrității teritoriale a statului. Fapta se pedesește cu închisoare de la 5 la 10 ani.

În limitele de cercetare ale prezentului studiu, ne vom referi cu prioritate la trăsăturile ce caracterizează personalitatea mercenarului propriu-zis, care participă nemijlocit la acțiuni militare.

Din start se poate menționa că există o deosebire calitativă între motivația celui care îl folosește pe mercenar sau îl finanțează și motivația persoanei care participă la acțiuni de luptă în calitate de mercenar în sensul art.141 alin. (1) C.pen. Plecând de la o asemenea premisă, considerăm că aceste două categorii de personalități sunt diferite după conținut și nu pot fi tratate contextual în unul și același demers științific. Așadar, în prezentul studiu ne vom referi doar la personalitatea infractorului mercenar propriu-zis.

Personalitatea criminalului este una dintre problemele centrale în criminologie. Ea a suscitat atenția constantă din partea savanților criminologi și, drept consecință, a fost supusă unor cercetări multilaterale, căci personalitatea criminalului constă dintr-un ansamblu de trăsături, particularități biopsihosociale cu un înalt grad de stabilitate ce caracterizează persoana care a săvârșit un delict făptaș[2, p. 28].

În același timp, este remarcabilă și teza autorului N. Giurgiu, potrivit căruia personalitatea infractorului trebuie înțeleasă ca o sinteză a tuturor trăsăturilor biopsihosociale, cu un înalt grad de stabilitate și care îi atribuie o identitate de sine înconfundabilă individului criminal, prin atitudinea de antisociabilitate[4, p. 166].

Unele trăsături definitorii ale personalității mercenarului reies

chiar din prevederile art. 130 C. pen. al R. Moldova, destinat de finiri legale a noțiunii de „mercenar”. Potrivit textului de lege, prin mercenar se înțelege „persoana special recrutată, în țară sau în străinătate, pentru a lupta într-un conflict armat, care ia parte la operațiunile militare în vederea obținerii unui avantaj personal sau a unei remunerări promise de către o parte la conflict sau în numele acesteia, care nu este nici cetățean al părții la conflict, nici rezident pe teritoriul controlat de o parte la conflict, nu este membru al forțelor armate ale unei părți la conflict și nu a fost trimisă de către un stat, altul decât partea la conflict, în misiune oficială ca membru al forțelor armate ale statului respectiv”[1, art. 130].

În urma investigațiilor întreprinse în prezentul studiu, am stabilit că motivarea participării mercenarului la operațiuni militare este una materială. De exemplu, în funcție de motivele care determină persoanele din stânga Nistrului să se încadreze în calitate de mercenari, s-a constatat că 60% dintre aceștia oferă servicii contra plată, iar 40 % – desfășoară activitatea de voluntariat, practică aceste acțiuni benevol, din diverse motive: politice, strategice, rasiale, militare etc.

Astfel, cetățenii R. Moldova care aleg să se angajeze în calitate de mercenari în sud-estul Ucrainei sunt, de obicei, persoane din familii defavorizate, iar motivația financiară este cea care îi determină să facă acest pas.

Unul dintre cele mai fortificate grupuri de mercenari este „Grupul Wagner”, o bandă de mercenari din Federația Rusă. Acești mercenari se duc la război în alte țări și sunt plătiți cu 1.380 de dolari pentru servicii militare prestate în bazele din Federația Rusă și cu 4.300 de dolari pentru servicii militare de front, cum este cel din Siria[8].

O altă trăsătură definitorie a

personalității mercenarului o constituie utilizarea unor nume false sau a unor pseudonime, pentru a-și ascunde, astfel, identitatea.

Potrivit datelor oferite de site-ul din cadrul „forțelor armate” străine, cetățenii R. Moldova își schimbă numele sau, mai bine zis, aceștia posedă un *pseudonim*, care le asigură anonimatul pe durata întregii „activități”. Dintre cele mai răspândite *nume fictive* ale compatrioților noștri, care au luptat de partea separatiștilor în regiunile Donețk și Luhansk din estul Ucrainei, au fost: „Lis”, „Skai”, „Plita”, „Tigrul”, „Coroboc”, etc[6].

Astfel, în funcție de acest criteriu, a fost stabilit că 60% dintre mercenari posedă un pseudonim pe câmpul de luptă, numele adevărat rămânând în taină, iar 40 % sunt identificați în forțele armate străine după numele lor sau după prenume.

În funcție de vârstă s-a stabilit că 40 % au vârsta cuprinsă între 20-30 de ani, 40% au vârsta cuprinsă între 31-40 de ani, iar 10 % au vârsta cuprinsă între 41-50 de ani, celelalte 10 % au vârsta mai mare de 51 de ani.

În funcție de locul de naștere, 45% din numărul total al mercenarilor sunt din partea dreaptă a fluviului Nistru, 40 % – din partea stângă, iar 15 % nu și-au declarat locul de origine sau de reședință. De asemenea, 45% din numărul mercenarilor din partea dreaptă a Nistrului sunt din partea de Nord a R. Moldova, 25 % – din zona de Centru și 5 % – din zona de Sud.

Circa 80% din numărul mercenarilor, cetățeni ai R. Moldova, au practicat sportul până la înrolare în trupele militare din estul Ucrainei. Interesant este faptul că 20% dintre mercenari au activat în cadrul unor structuri de forță din R. Moldova[11].

De exemplu, numitul N.A. a făcut serviciul militar, după care a lucrat în cadrul Serviciului de Patrulare „SCUT”, unde a căpă-

tat instruire speciale. După ce s-a concediat din poliție, a lucrat ca dansator în cluburi de noapte. Mai târziu, a plecat în Caucaz, unde s-a convertit la Islam. Începând cu anul 2012, vizitează activ regiunea Rostov din Federația Rusă și devine membru al grupărilor militare ilegale din regiunea Donețk [11].

În funcție de activitatea desfășurată de mercenarii moldoveni până la înrolarea lor în forțele armate străine, 45% munceau peste hotarele R. Moldova, fără a fi încadrați oficial în câmpul muncii, 25 % au deținut un post de lucru stabil și 30 % nu au avut o activitate stabilă, fiind persoane fără studii și fără post de muncă.

În funcție de situația familială, 80% dintre mercenari sunt celibatari sau divorțați, iar 20% sunt căsătoriți. Sub acest aspect, mai este de menționat că 55% au copii, 30% au părinții la întreținere și desfășoară aceste servicii contra plată pentru a le asigura strictul necesar părinților, iar 15 % sunt singuri.

Ceea ce îi avantajează pe mercenari să ajungă în custodia instituțiilor de forță sunt postările lor foto și/sau video pe rețelele de socializare. Astfel, un mercenar moldovean a declarat că a propagat acțiunile separatiste difuzându-se prin rețele de socializare, a îndemnat mercenarii la acțiuni violente, orientate spre violarea integrității teritoriale a Ucrainei. În acest scop, el a creat pe *facebook* și *odnoklasniki* grupul „bruteforceultimate”, unde au fost postate mesaje care propagă separatismul din raioanele de est ale Ucrainei, dar și ideea creării „NovoRusiei” prin alipirea regiunii Odesa de regiunile de est ale țării vecine. Pe aceeași pagină, bărbatul plasa diferite noutăți, dar și informații cu privire la colectarea de bani și alte bunuri pentru ajutorul grupului anti-Maidan[9].

Într-o altă speță, C.R.G. a fost reținut la Aeroportul Chișinău,

în temeiul existenței unei bănuiele rezonabile, precum că acesta a practicat (practică) activități de mercenar în estul Ucrainei. În urma întreprinderii măsurilor speciale de investigații și efectuării acțiunilor de urmărire penală – C.R.G. și-a recunoscut vina. Acesta a povestit că propunerea de înrolare a venit de la un mercenar din Rostov-pe-Don. C.R.G. a mai declarat că unii promotori ai proiectului „Novo Rusia” folosesc R. Moldova ca țară de tranzit pentru a ajunge în Rostov-pe-Don la instruirii militare[10].

Drept urmare, C.R.G. a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 141 alin. (1) C.pen., cu aplicarea unei pedepse în formă de închisoare pe un termen de 3 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis [3].

Concluzie. În lumina celor prezentate *supra*, putem semnala următoarele trăsături generice ale personalității mercenarului, cetățean al R. Moldova, participant la conflictele militare din estul Ucrainei: recrutat prin rețele de socializare; sex masculin; remunerat în schimbul serviciilor prestate; vârsta 20-40 de ani; provin din familii defavorizate; celibatari sau divorțați; fără loc stabil de muncă; pregătire sportivă sau experiență militară în trecut; posedă un pseudonim pe câmpul de luptă; de origine preponderent din stânga Nistrului, cu raportare la numărul total de locuitori.

Referințe bibliografice

1. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial, nr. 72-74 din 14.04.2009.
2. Bujor Valeriu; Bejan Octavian; Ilie Sergiu; Casian Sergiu, *Elemente de criminologie*, Chișinău, Ed. Știința, 1997.
3. Dosarul nr. 1-784/15 din 22

decembrie 2015. În: Arhiva Judecătorei Centrului.

4. Giurgiu Narcis, *Elemente de criminologie*, Iași, Ed. Chemarea, 1992.

5. Mazilu Dumitru, *Dreptul păcii*, București, Ed. ALL Beck, 1998.

6. *Profilul mercenarilor lui Putin: cine sunt și cum arată mercenarii moldoveni care luptă de partea Federației Ruse în Donbas.*

<https://romaniabreakingnews.ro/profilul-mercenarilor-lui-putin-cine-sunt-si-cum-arata-mercenarii-moldoveni-care-lupta-de-partea-rusiei-in-dombas-donetsk-si-lugansk/> (vizualizat la 23.08.2018).

7. *Încă un mercenar moldovean reținut.* <https://www.canal3.md/ro/inca-un-mercenar-moldovean-reținut-40756.html> (vizualizat la 24.08.2018).

8. *Bunuri găsite de către medici asupra unui mercenar rus bătut că a luptat în Ucraina.*

<https://www.digi24.ro/stiri/externe/ce-au-gasit-medicii-asupra-unui-mercenar-rus-banuit-ca-ar-fi-luptat-in-siria-739234> (vizualizat la 23.08.2018).

9. *Cum sunt pedepsiți mercenarii moldoveni care au luptat de partea separatiștilor ucraineni.* <https://crimemoldova.com/news/social/cum-sunt-pedepsi-i-mercenarii-moldoveni-care-au-luptat-de-partea-separatiștilor-ucraineni/> (vizualizat la 22.08.2018).

10. *Țările europene condamnă dur activitatea de mercenar – pe când Rusia o încurajează.* <https://informnapalm.org/ro/tarile-europene-condamna-dur-activitatea-de-mercenar-pe-cand-rusia-o-incurajeaza/> (vizualizat la 24.08.2018).

11. *Lista mercenarilor moldoveni care luptă în Donbas.*

<http://beta.deschide.md/ro/news/ucraina/24512/Lista-mercenarilor-moldoveni-care-lupt%C4%83-%C3%AEn-Donbas.htm> (vizualizat la 22.08.2018).

INFORMAȚII DESPRE AUTOR:

RadionCOJOCARU

doctor îndrept,
conferențiar universitar,
Academia „Ștefan
Cel Mare” a MAI al RM,

email: radioncojocaru@rambler.

ru

RadionCOJOCARU

docteur en droit, professeur

associé, Académie „Ștefan

cel Mare”, du Ministère de

l'Intérieur de la République de

Moldova,

email: radioncojocaru@rambler.ru

Igor SOROCEANU,

student la Academia „Ștefan

cel Mare” a MAI al RM,

email: soroceanu94igor@gmail.

com,

tel. 068578205, 078655464.

Igor SOROCEANU,

Étudiant de l'Académie „Ștefan

cel Mare”, du Ministère de

l'Intérieur

de la République de

Moldova, email:

soroceanu94igor@gmail.com,

tel. 068578205, 078655464.